

Stockholms kommun

Beslut efter uppföljning för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Hökarängsskolan
belägen i Stockholms kommun

Uppföljning av tillsyn i Hökarängsskolan

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Stockholms kommun under hösten 2018. Skolinspektionen fattade den 21 december 2018 beslut efter tillsyn för Hökarängsskolan. Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i detta beslut. Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder som Stockholms kommun inkom med den 18 mars 2019 samt det uppföljningsbesök som Skolinspektionen genomförde den 27, 28 och 29 mars 2019.

Sammanfattning av kvarstående brister

Enligt Skolinspektionens bedömning är nedanstående brister ännu ej tillförlitligt åtgärdade. Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

Skolinspektionens ingripande

Arbetsområde	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling		
Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.	Föreläggande	2019-10-25

Skolinspektionens bedömningar och datum för när huvudmannen senast ska ha åtgärdat bristen anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattning av avhjälpna brister

Arbetsområde	Typ av ingripande
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	
Eleven ges skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och insatserna utvärderas.	Brist avhjälp
Elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.	Brist avhjälp
Elever som är i behov av särskilt stöd ges stöd på det sätt och i den omfattning som utredningen har visat att de behöver.	Brist avhjälp
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	
Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.	Brist avhjälp
5. Grundläggande förutsättningar för skolenheten	
Elevhälsan arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande och stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål.	Brist avhjälp

Skolinspektionens avslutar tillsynen avseende de brister som har avhjälpas.

Skolinspektionens beslut

Vid uppföljning av tidigare beslut konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen inte avhjälpit samtliga påtalade brister. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen skyndsamt vidtar åtgärder för att avhjälpa de brister som kvarstår.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att senast den 25 oktober 2019 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling***Bedömning av brist***

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

- Se till att vidta åtgärder så att utbildningen präglas av trygghet.
- Se till att vidta åtgärder så att lektionerna i samtliga ämnen och årskurser präglas av studiero.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att Hökarängsskolan fortfarande brister i att se till att utbildningen präglas av trygghet och studiero. Skolinspektionens utredning visar att eleverna i årskurs 3 fortfarande inte är trygga på grund av ett hotfullt språkbruk och bråk på rasterna. Utredningen visar vidare att flera lektioner i årskurs 3 fortfarande inte präglas av studiero. Däremot bedömer Skolinspektionen att de tidigare konstaterade bristerna i trygghet och studiero i årskurs 6 är åtgärdade samt att skolan vidtagit lämpliga åtgärder för att motverka förekomsten av maktlekar.

Skolinspektionen fattade den 21 december 2018 beslut (dnr 43–2018:6538) efter tillsyn av Hökarängsskolan i Stockholms kommun. I beslutet bedömde Skolinspektionen att det fanns brister i trygghet då alla elever inte var trygga på skolan på grund av ett hotfullt språkbruk, hot och slagsmål. Detta gällde framför allt i årskurserna 3 och 6 men även i andra årskurser förekom otrygghet. Tillsynen visade även att det förekom maktlekar. Skolinspektionens utredning visade också att flera lektioner präglades av bristande studiero. Lektionsobservationer i årskurserna 3 och 6 visade att studieron var så dålig så att det inte var möjligt för eleverna att ägna sig åt undervisningen på alla lektioner.

Skolinspektionens utredning visar att eleverna i årskurs 3 fortfarande inte är trygga på grund av ett hotfullt språkbruk och bråk på rasterna. Flera elever i

årskurs 3 berättar, vid Skolinspektionens intervju, att det är bråkigt på rasterna. Det gör att en elev känner sig otrygg ibland, för att det inte finns vuxna närvarande när det blir bråk. En annan elev säger att bråken på rasterna gör att hen inte vill komma till skolan. En elev berättar att personalen bryr sig först när det har blivit slagsmål och flera andra elever instämmer. Några elever säger också att personalen inte alltid reagerar om de hör fula ord och att det är vanligt med hotfulla uttryck. En elev säger att lärarna reagerar på dåligt språkbruk, men att fritidspersonalen inte gör det. En lärare i årskurs 3 säger att lärarna inte är överens om hur de ska jobba med hotfullt språkbruk. Lärare i årskurs 3 uppger vidare att den dag i veckan som lärarna är rastvakter så brukar det vara lugnt, men att de inte kan bedöma tryggheten de andra dagarna. Av intervju med representanter i elevhälsan framgår att det är tänkt att rastvakterna ska vara i olika zoner på skolgården, men att det förekommer att de är samlade på ett och samma ställe. Rektorn beskriver att rasterna kan vara både bra och dåliga samt att skolan har personal som "behöver direktiv". Rektorn kommenterar elevernas påståenden om att fritidspersonalen inte ingriper vid bråk med att hon har sett exempel på konflikthantering. Rektorn säger också att tryggheten i F-3 generellt är bra enligt en enkät, men att årskurs 3 inte har lika stor trygghet som F-2 och att det finns elever med utmanande beteende.

Skolinspektionens utredning visar att flera lektioner i årskurs tre fortfarande inte präglas av studiero. Vid Skolinspektionens intervju med elever i årskurs 3 framkommer att bråk mellan lärare och elever gjort att eleverna missar lektioner för att det inte går att arbeta. Elever i årskurs 3 berättar vidare att det är högljutt, att elever tjafsar emot och att elever springer ut ur klassrummet så att lärare måste följa efter. En elev berättar att när eleverna lämnas ensamma i klassrummet så springer elever omkring, någon elev suddar på tavlan, någon elev försöker komma in i lärarens dator och någon elev sliter ned papper. En elev berättar att det är "kanske ett bråk i klassrummet varje dag" där eleverna störs och inte lär sig något. Flera elever säger också att det inte har blivit bättre sedan Skolinspektionens förra tillsynsbesök. Eleverna i årskurs 3 berättar vidare att på ett ämne är det så stökigt att de inte har kunnat arbeta på nästan alla lektioner i det ämnet. Även på andra lektioner har eleverna inte kunnat arbeta, men det har inte skett lika ofta som på det tidigare nämnda ämnet där det är så vid nästan varje lektion. Rektorn säger i intervju att vissa lektioner i detta ämne är välfungerande och att det är svårare med studieron i några ämnen men att även på vanliga lektioner är det flera elever som får gå ut från klassen. Av intervju med rektor och biträdande rektorer framgår att studieron i årskurs 3 behöver utvecklas och att skolan inte är i mål även om studieron har blivit bättre. Det framgår också av rektorsintervjun att elever i behov av särskilt stöd påverkar studieron i klassen negativt. En lärare uppger i intervju att hen

förstår att eleverna upplever att det inte alltid är bra arbetsro. En representant för elevhälsan säger att studieron i årskurs 3 varierar och att när den är dålig så är det elever "i affekt" ute i korridoren, som personalen försöker få in i klassrummet. Hen har dock sett exempel på god studiero i årskurs 3. Några representanter ur elevhälsan säger att det skett en positiv utveckling. Under Skolinspektionens lektionsobservationer i årskurs 3 förekom att elever skrek rakt ut och sprang omkring och att elever i båda klasserna i årskurs 3 försvann ut ur klassrummet utan att elevernas lärare märkte det. Flera lärare i årskurs 3 uppger däremot att studieron är bättre nu. Av intervju med lärare i årskurs 3 framgår också att extra anpassningar har gjort att studieron är bättre.

Av Skolinspektionens utredning framkommer att de tidigare konstaterade bristerna i trygghet och studiero i årskurs 6 är åtgärdade samt att skolan vidtagit lämpliga åtgärder för att motverka förekomsten av maktlekar. Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att skolan vidtagit ett flertal åtgärder för att förbättra tryggheten och studieron. Exempel på åtgärder är värdegrundsdagar, en lektion om maktlekar, ökad vuxennärvaro i omklädningsrummen, uppstyrda rastaktiviteter och fasta placeringar i klassrummet. Det har även hållits klasskonferenser kring undervisningen i årskurs 6. Skolinspektionens utredning visar också att lärarna som undervisar i årskurs 6 arbetat tillsammans med specialpedagogen för att utveckla undervisningen. En lärare som undervisar i årskurs 6 berättar att tydliga lektionsstrukturer har bidragit till bättre studiero. Av intervju med lärare som undervisar i årskurs 6 framgår också att studieron blivit bättre, att de har några få elever som orsakar dålig studiero under uppsikt, att rektorn har gjort lektionsobservationer i årskurs 6 samt att lärarna delar med sig av framgångsfaktorer mellan klasserna. Det framgår också av intervjun att det aldrig är så dålig studiero att det inte går att bedriva undervisning. Flera elever i årskurs 6 berättar också att studieron blivit bättre jämfört med tidigare. Av intervju med rektorn framgår att studieron är bättre i årskurs 6. I intervju berättar representanter för elevhälsan om två exempel på maktlekar som de känner till, men säger att personalen reagerade på dessa händelser. Representanter för elevhälsan berättar också att det finns en plan för arbetet med maktlekar där samtal har förts med alla klasser. Rektorn berättar i intervju om att en föreläsning om maktlekar ska genomföras och att fältassistenter har gjort ett arbete om maktlekar. Rektorn berättar vidare att maktlekar inte förekommit i årskurs 6–9, men att enstaka maktlekar observerats i årskurs 4–5 varvid ytterligare insatser vidtogs i arbetslaget. Vidare berättar rektorn att tryggheten enligt en enkät är god i årskurs 4–5 och ganska god i årskurs 6–9.

Motivering till val av verktyg

Då verksamheten vid Hökarängsskolan inte uppfyller skolförfattningarnas krav föreläggs Stockholms kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Avhjälpta brister i verksamheten

Extra anpassningar och särskilt stöd

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Stockholms kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Eleven ges skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och insatserna utvärderas. (3 kap. 5a och 8 §§ skollagen; Lgr 11, 2.7 Bedömning och betyg, 2.8 Rektorns ansvar)
- Elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)
- Elever som är i behov av särskilt stöd ges stöd på det sätt och i den omfattning som utredningen har visat att de behöver. (3 kap. 8-12 §§ skollagen; 3 kap. 8-12 §§ skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Stockholms kommun avhjälpt denna brist.

Motivering

I beslut den 21 december 2018 (dnr 43–2018:6538) konstaterade Skolinspektionen att det fanns brister i skolans arbete med att ge stöd i form av extra anpassningar och särskilt stöd. Tillsynen visade att alla elever i behov av det inte gavs stöd i form av extra anpassningar och att lärarna inte hade tillgång till material för att ge extra anpassningar. Tillsynen visade också att skolan inte utredde alla elevers behov av särskilt stöd, i de fall då elever under lång tid inte nått de kunskapskrav som minst ska uppnås. Dessutom skedde skolans utredning av elevers behov av särskilt stöd inte skyndsamt och alla elever fick inte det särskilda stöd som de behövde. Stockholms kommun förelades i beslutet att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Skolinspektionen bedömer att de påtalade bristerna är avhjälpta. Av intervju med rektorn framgår att rektorn säkerställer att elever i behov av det ges extra anpassningar. Av huvudmannens redovisning över vidtagna åtgärder framgår

följande när det gäller arbetet med att ge elever, som är i behov av det, extra anpassningar. Skolan dokumenterar de extra anpassningar som genomförs och även uppföljningen av dem i Skolplattformen. Arbetslagen lägger gemensamt in extra anpassningar och arbetslagsledare har visat lärarna hur de kan hitta och lägga till extra anpassningar. Alla arbetslag har också genomfört fortbildning om extra anpassningar med hjälp av specialpedagoger och kuratorer. Lärarna har också haft kollegialt lärande om extra anpassningar. En inventering och inköp av materiel för extra anpassningar har genomförts. Skolan gör uppföljning av extra anpassningar var fjärde vecka. Skolinspektionens utredning visar inte annat än att elever i behov av det ges extra anpassningar och att det finns materiel för att ge extra anpassningar.

Av huvudmannens redovisning över vidtagna åtgärder framgår följande när det gäller att utreda elevers behov av särskilt stöd och att ge de elever, som är i behov av det, särskilt stöd. Lärare och speciallärare har kartlagt behovet av särskilt stöd och biträdande rektorer har följt upp samtliga betyg. Lärare i årskurs 1 har även genomfört en fortbildning om bedömningsstödet i årskurs 1. En pedagogisk utredning genomförs nu för alla elever som inte nått de kunskapskrav som minst ska uppnås under föregående termin. Elevhälsan kommer att följa upp måluppfyllelsen cirka tre gånger per termin. Av Skolinspektionens intervju med elevhälsan framgår att de nu får in anmälningar om att elever kan vara i behov av särskilt stöd och att de elever som är det ges särskilt stöd. Representanterna uppger också att de elever som tidigare saknade utredningar om behov av särskilt stöd numera har det. Rektorn säger i intervju att elever som under lång tid inte nått de kunskapskrav som minst uppnås ska ha fått sina behov av särskilt stöd utrett. Rektorn och biträdande rektorer säger också att de är av uppfattningen att det inte finns elever i behov av särskilt stöd som inte får det.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Stockholms kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6-10 §§ skollagen)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Stockholms kommun avhjälpit denna brist.

Motivering

I beslut den 21 december 2018 (dnr 43–2018:6538) konstaterade Skolinspektionen att det fanns brister i skolans målinriktade arbete för att motverka kränkande behandling. Skolan bedrev inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling och det förekom kränkande behandling men lärarna reagerade inte alltid på det eller anmälde kränkande behandling till rektorn. Stockholms kommun förelades i beslutet att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Skolinspektionen bedömer att de påtalade bristerna är avhjälpta. Av huvudmannens redovisning framgår följande. Skolans kuratorer har föreläst för personalen vilket enligt huvudmannen har lett till en ökad kunskap. Planen mot kränkande behandling har också utvecklats och kuratorerna har informerat om rutiner mot kränkande behandling och väglett personalen. Skolan har även haft en föreläsning om ämnet. Skolinspektionens utredning visar att såväl elever som lärare ger exempel på förebyggande arbete mot kränkande behandling, exempelvis att mycket klassråd tid har ägnats åt frågan. Av intervju med lärare i årskurs 3 framgår att kuratorerna har haft genomgång med lärarna om vad som ska anmälas och lärarna säger att de har gjort anmälningar. Flera av lärarna säger också att det förekommer kränkningar bland eleverna i årskurs 3. Några elever säger att lärare reagerar på kränkande behandling och flera lärare säger att de anmäler kränkande behandling. Av intervju med lärare som undervisar i årskurs 6 framgår också att såväl elevhälsa som skolledning har arbetat med frågan. De uppger också att lärarna är mer uppmärksamma på kränkningar nu och att anmälningar ska göras så fort en kränkning har skett. Även representanter för elevhälsan beskriver det förebyggande arbete som görs och säger att lärarnas arbete för att motverka kränkande behandling har blivit bättre i årskurs 4–5 men att i F-3 är det några lärare som gör det bra medan andra lärare inte är helt i mål. Av intervjun med elevhälsan framgår också att skolledningen har gått igenom rutiner för kränkande behandling med personalen. Av intervju med rektor och biträdande rektorer framgår att skolans kartläggning och utredning av kränkande behandling är bättre i dag, att det finns en större kunskap hos personalen samt att fler lärare anmäler i dag.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Stockholms kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Elevhälsan arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande och stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Stockholms kommun avhjälppt denna brist.

Motivering

I beslut den 21 december 2018 (dnr 43–2018:6538) konstaterade Skolinspektionen att det fanns brister när det gällde att elevhälsan ska arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande. Skolinspektionens utredning visade att psykologen inte deltog i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Stockholms kommun förelades i beslutet att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Skolinspektionen bedömer att de påtalade bristerna är avhjälppta. Av huvudmannens redovisning framgår följande. Psykologen är delaktig i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet på elevhälsomötet "EHT-ledning". Psykologen har handlett fritidspersonal i årskurs 3 genom att ge beteendestöd. Hen har också hållit en grupphandledning för lärare och fritidshemspersonal i årskurs 3. Av Skolinspektionens intervju med rektorn framgår att psykologen arbetar förebyggande och hälsofrämjande i årskurs F–3 samt i andra årskurser.

Skolinspektionen avslutar härmed tillsynen avseende de brister som bedöms som avhjälppta.

På Skolinspektionens vägnar

X Sara Carlsson

Sara Carlsson
Beslutsfattare
Signerat av: Sara Carlsson

X Lars-Henrik Bergström

Lars-Henrik Bergström
Föredragande
Signerat av: Lars-Henrik Bergström